

حافظ
ز دور باده به جان، راحتی رسان ساقی
که رنج خاطر م از جور دور گردون است

صفحه ۱ از: علیرضا بهرامی

صفحه آخر

همشهری: www.hamshahronline.ir
سایت روزنامه: newspaper.hamshahronline.ir

دفتر مرکزی: تهران، خیابان ولیعصر (عج)، کوچه شهید سید کمال فرشی، شماره ۱۴
کد پستی: ۴۵۹۵۴-۱۹۶۶۶ تهران، صندوق پستی ۱۹۳۹۵۵
تلفن: ۲۲۰۳۰۰۰، ۲۲۰۳۰۰۱، ۲۲۰۴۶۰۶۷

پیش‌پیش آگهی: ۸۳۳۱۰۰۰
چاپ: همشهری
تلفن: ۲۸۰۵۰۰۰
توزیع و اشتراک: موسسه نشر گستر امروز نوین
تلفن توزیع: ۶۱۹۳۳۰۰۰
تلفن اشتراک: ۶۱۹۳۳۱۱۴

حضرت امیر المؤمنین علی(ع)
زبان درنده‌ای است که اگر آزدش گذارد بگذرد.

اذان ظهر: ۱۳:۰۱ | غروب آفتاب: ۱۸:۵۶
اذان مغرب: ۱۹:۱۶ | نیمه شب شرعی: ۲۳:۱۲
اذان صبح فردا: ۳:۳۰ | طلوع آفتاب فردا: ۵:۰۵

سرزمین من:
مدیر: زهره عباسی
تدوین:
مدیر: سعید محمدی
مدیر: مریم سرخوش
سرنخ:
مدیر: جواد عزیزی
مدیر: محمد جعفری
داستان‌ها:
مدیر: ساسان شادمان
مدیر: زهرا خلجی
جامعه:
مدیر: شهلا مطاطیانی
گزارش:
مدیر: مسعود میر
مدیر: فاطمه عسگری‌نیا
۱۴ سینما و تلویزیون:
مدیر: سعید مروی
مدیر: علیرضا محمودی
صفحه آخر:
مدیر: جواد نصرتی
طرح و گرافیک:
مدیر: محمد علی حلیمی

سیاسی و دیپلماتیک:
مدیر: حسین ارجلو
شورنگار:
مدیر: پروانه بهرام‌زاد
مدیر: مریم باقرپور
اقتصاد:
مدیر: حسین لطفی
مدیر: مریم موسی‌پور
تماشاگر:
مدیر: امیر محمد یعقوب‌پور
مدیر: لیلی خرسند

صاحب امتیاز:
مؤسسه همشهری
مدیر مسئول: محسن مهدیان
مدیر: پروانه دانیال معمار
مدیر: تحریریه:
مدیر: مجتبی صادقی
شهرام فرهنگ: علی عمادی
شاهین امین، حامد قوقانی
مدیر فنی: حامد یزدانی
مدیر هنری: مهدی سلامی
مدیر عکس: امیر پناهیور

زیبای ظریف

موزه آبگینه نه فقط آثار چشم‌نوازی دارد
در ساختمانی بنا شده که خودش
در تهران نظیر ندارد

رنجین است، اما در باطن نماد ذره ذره رشد انسان است در طول زمانی به وسعت تاریخ و بی‌دلیل نیست که توصیه می‌کنند گاه‌گاهی سری به موزه‌های شهرمان بزنیم که موزه‌ها آینه انسان‌اند و وقتی آدمی به آن زل می‌زند در واقع چهره خود را تماشا می‌کند و آگاه می‌شود که این انسان بیچ در بیچ در ابتدای تاریخ در کدام نقطه ایستاده بوده و حالا کدام قله را فتح کرده است. گشتی در موزه آبگینه و سفالینه هم‌ما را تاز بخدان می‌کند و هم‌انسان‌شناس و به‌ما یاد آور می‌شود که انسان خردمند در طول تاریخ هر عهده‌ای را که شکست، عهده‌ها را نشکست و نگاهش به اشیاء در طول تاریخ، هنر مندانه و زیباشناسانه بود.

خیابان سی تیر تهران گردنبند طلایی شهر است؛ گردنبندی با کرو و کرور باقوت‌های سسرخ و قیراط قیراط الماس‌های سیدود و چه جواهری ارزشمند تر از موزه ایران باستان و چه معدنی گران‌سنگ تر از موزه آبگینه و سفالینه. وجود مسجد، آتشکده، کلیسا هم که در این خیابان نور علی‌نور است و البته کافه‌های قدیمی‌اش که دلبری می‌کنند. در این میان اگر گذرت به سی تیر باشکوه افتاد حتما سری به موزه آبگینه و سفالینه بزن؛ گنج‌خانه‌ای که در ظاهر پر از شیشه‌ها و سفالینه‌های

سیدمروش طباطبایی پور

آغاز سی تیر

نقطه آغازین خیابان سی تیر از قضا همین ساختمان باشکوه موزه آبگینه است، جایی که خانه و دفتر کار یکی از سیاسی‌ترین مردان ایران بود، احمد قوام، مردی که ۵ بار نخست‌وزیر ایران شد و در هر دوره دربار قاجار و پهلوی مسئولیت داشت. این ساختمان آجری از سال ۱۳۰۰ تا ۱۳۲۰ در اختیار قوام بود و برای ۷ سال در اختیار سفارت مصر قرار گرفت. مدتی نیز در اختیار سفارت افغانستان بود و در نهایت در اختیار بانک بازرگانی بود تا اینکه در سال ۱۳۵۵ وزارت فرهنگ آن را خرید و کاربری آن را برای موزه تغییر داد. طرح عمارت موزه آبگینه معماران ایرانی بودند، اما پیش از انقلاب هانس هولاین، معمار برجسته آتریشی، معماری داخلی و طراحی ویرتین‌ها را برعهده گرفت.

بد نیست بدانید دیگر خانه قوام در خیابان یخچال هم سال‌هاست به موزه تبدیل شده، موزه آب.

معماری موزه

عمارت موزه ساختمانی هشت‌ضلعی است در باغی به مساحت ۷۰۰ مترمربع، در ۲ طبقه و ۵ تالار که حتی در جزئیات هم هنری وارزنده‌اند، مثلاً طرح در و پنجره‌هایش چشمگیر است. در طراحی این عمارت از ساختمان‌هایی مثل کاخ داربوش یا همان کاخ تچر، ستون‌های تخت‌جمشید و قوس‌های دوران صفوی و کعبه زشت در مجموعه نقش‌رستم شیراز الهام گرفته‌اند. البته برخلاف بنا، داخل موزه مدرن است، ولی این اختلاف سنت و مدرنیسم به نگاه بیننده آسیب نمی‌زند. وجود ایوان و ستون‌های کنار ورودی خانه قوام از شاخصه‌های معماری اواخر قاجار و دوره پهلوی اول است که در ساختمان موزه به چشم می‌آید.

قدیمی‌ترین

برخی آثار این موزه بسیار منحصر به‌فرد است و به هزاره‌های پیش از میلاد مسیح (ع) بازمی‌گردد. قدیمی‌ترین ظروف شیشه‌ای، مربوط به لوله‌هایی به نام سیلندر شیشه‌ای است که از چغازنبیل، نیایشگاه باستانی شوش پیدا شده و مربوط به هزاره دوم پیش از میلاد است. سفالینه‌های دست‌ساز دوره اشکانی در هزاره اول نیز یکی از قدیمی‌ترین آثار این موزه است.

تالارها

تالار صدف، دکوری شبیه صدفی نیمه‌باز دارد که در دل خود نمونه‌هایی از سفال‌های سده سوم و چهارم نیشاپور را حفظ می‌کند. تالار زرین به ظرف‌های طلایی از روزگار سلجوقیان اختصاص دارد و دور تا دور آن با خط نسخ و نستعلیق تزئین شده است. تالار لاجورد، به‌خاطر ظروف نگارنگ فیروزه‌ای‌اش که مربوط به سده هفتم و هشتم است به این نام خوانده می‌شود. در تالار مینا هم می‌توانید از قدیمی‌ترین اشیای این موزه دیدن کنید. در تالار بلور نیز ویرتین‌هایی برگرفته از معماری دوره هخامنشیان و نقش‌رستم وجود دارد که اشیای شیشه‌ای را در دل خود جای داده است.

خلاصه اینکه طبقه اول شیشه‌ها و سفالینه‌های پیش از اسلام را نشانمان می‌دهد و در طبقه دوم آثار دوره اسلامی به نمایش گذاشته شده است. کتابخانه موزه هم در ضلع شمال‌غربی قرار دارد.

در موزه آبگینه بیش از ۲ هزار قطعه سفال و شیشه تاریخی نگهداری می‌شود که از این تعداد ۸۹۹ شیء آبگینه و شیشه، ۶۸۰ قطعه سفال، ۲۲۲ بلور و ۲۲۳ شیء نفیس است.

عکس: همشهری / حامد خورشیدی

تهرانگرام

سیاره‌های بیخ گوش تهران

قلب تهران

محله امروزی کن، روزگاری گستره‌ای وسیع بود با اراضی مملو از باغ‌های سرسبز، مزارع و کشتزارهایی با محصولات متنوع. محله امروزی کن اما از ۵ محله تشکیل شده است؛ محله‌هایی که با وجود توسعه شهر و ساخت‌وسازهای جدید هنوز حال و هوای آن روستای خوش آب و هوا را حفظ کرده‌اند. براساس نقشه‌ها و اسناد تاریخی، وسعت تاریخی کن آنقدر زیاد است که در قیاس با تهران آن روزگار به سیاره‌های شبیه است. کن روزگاری از غرب به کوه‌های پیراودود و روستای ارنگه امروزی در مسیر جاده تهران-شمال می‌رسید؛ همان محدوده‌ای که اکنون بسیاری از باغ‌های کن نیز در آن قرار گرفته است. این آبادی وسیع از شرق به بزرگراه اشرافی اصفهانی و محدوده آذرآبشار فعلی منتهی می‌شد و از ضلع جنوب به محدوده اکباتان می‌رسید. کن از جهت شمال نیز به رشته کوه‌های البرز و دره حصار کن منتهی می‌شد و لوئر کان پایین و بالا در دل این محدوده قرار می‌گرفت. به‌عبارت دقیق‌تر، کن محدوده‌ای وسیع بود که اگر وسعت تاریخی آن را بر نقشه امروزی تهران منطبق کنیم، بسیاری از محله‌های امروزی تهران را در دل خود خواهد داشت. محله‌های محدوده فعلی منطقه ۵، شماری از محله‌های منطقه ۲، کل اراضی منطقه ۲۲ و بخش‌هایی از مناطق ۲۱ و ۹ در اراضی کن سابق قرار دارد. این اراضی آنقدر گسترده بود که به‌عنوان مثال، محدوده «وسک» که اکنون بخشی از شهریار است، کشتزارهای «سیاه‌شکت» در بخشی از محدوده شرقی منطقه ۲۲، بخش‌هایی وسیع از منطقه ۲۲ که به لتمان معروف است و نیز دریاچه چیتگر که بخشی از لتمان بود هم از اراضی کن محسوب می‌شد.

تهران مصور

اولین بیمارستان وقفی تهران

ماجرای ساخت نخستین بیمارستان وقفی تهران فراز و فرودهای بسیاری دارد و به سال ۱۲۷۵ شمسی و عصر ناصری مربوط می‌شود. میرزا عیسی نفر ششی معروف به «میرزا عیسی وزیر» یکی از رجال بانفوذ و نیکوکار دوره قاجار بود که به حکم ناصرالدین‌شاه بر مسند وزارت تهران با همان نایب‌الحکومه تهران نشست. او به واسطه ثروتی که از پدر به ارث برده بود و نفوذی که در دربار ناصری داشت، همواره بانی کارهای خیر و عام‌المنفعه می‌شد و با ساخت مسجد، مدرسه و بیمارستانی در محله شیخ‌های و خیابان وحدت اسلامی امروزی، نامش را در تاریخ پایتخت ماندگار کرد. در برخی از منابع مکتوب از بیمارستان نجمیه به‌عنوان نخستین بیمارستان وقفی پایتخت نام می‌برند؛ در حالی که بیمارستان وزیری در سال ۱۳۰۸ شمسی و طبق وصیت میرزا عیسی وزیر از ثلث اموالش ساخته و در سال ۱۲۷۵ شمسی وقف درمان بیماران تهرانی شد. میرزا عیسی وزیر قبل از مرگش به شیخ‌های نجم‌آبادی، از روحانیان محبوب و بانفوذ آن روزگار وصیت کرده بود که با ثلث اموالش، مسجد، مدرسه و بیمارستانی در تهران بسازد. شیخ‌های هم در ۱۲۷۵ شمسی از ثلث اموال میرزا عیسی بنای بیمارستانی را در محله شیخ‌های بنیان کرد که این بیمارستان در سال ۱۲۷۹ شمسی در ۲ بخش داخلی و جراحی کارش را آغاز کرد و به «بیمارستان وزیری» مشهور شد. این بیمارستان مدتی وابسته به مدرسه عالی طب تهران بود که فرانسوی‌ها آن را اداره می‌کردند و به‌دلیل کمبود بودجه تعطیل شد، اما در سال ۱۲۹۹ شمسی دوباره گشایش یافت و به‌صورت درمانگاه فعالیت کرد. در سال ۱۳۵۵ وزارت بهداشتی وقت، بیمارستان وزیری را به بهانه ساخت بیمارستانی جدید تخریب کرد، اما این بنا تا سال ۱۳۶۰ متروکه ماند تا اینکه تعدادی از پزشکان و افراد خاندان نجم‌آبادی بخشی از آن را بازسازی کردند.

”

میرزا عیسی وزیر قبل از مرگش به شیخ‌های نجم‌آبادی، از روحانیان محبوب و بانفوذ آن روزگار وصیت کرده بود که با ثلث اموالش، مسجد، مدرسه و بیمارستانی در تهران بسازد. شیخ‌های هم در ۱۲۷۵ شمسی از ثلث اموال میرزا عیسی بنای بیمارستانی را در محله شیخ‌های بنیان کرد که این بیمارستان در سال ۱۲۷۹ شمسی در ۲ بخش داخلی و جراحی کارش را آغاز کرد و به «بیمارستان وزیری» مشهور شد. این بیمارستان مدتی وابسته به مدرسه عالی طب تهران بود که فرانسوی‌ها آن را اداره می‌کردند و به‌دلیل کمبود بودجه تعطیل شد، اما در سال ۱۲۹۹ شمسی دوباره گشایش یافت و به‌صورت درمانگاه فعالیت کرد. در سال ۱۳۵۵ وزارت بهداشتی وقت، بیمارستان وزیری را به بهانه ساخت بیمارستانی جدید تخریب کرد، اما این بنا تا سال ۱۳۶۰ متروکه ماند تا اینکه تعدادی از پزشکان و افراد خاندان نجم‌آبادی بخشی از آن را بازسازی کردند.

تهران نامه

زرگنده و داستان پیچ امین‌الدوله

«حسن‌آباد زرگنده»، محله‌ای قدیمی است که شماییلی از بافت قدیمی کل منطقه را می‌توان در آن دید. در گذشته، زرگنده سراسر گندمزار بود و گندم هنگام برداشت، طلایی رنگ و چون غذای مردم از گندم‌کاری تأمین می‌شد. هنگام برداشت این خوشه‌های طلایی می‌گفتند: «زرگندم» که این محل به «زرگنده» و بعدها به زرگنده معروف شد. در این رابطه روایت دیگری هم وجود دارد؛ گندمزارها به مرور به باغ‌های میوه، کاج، سرو و صنوبر تبدیل شدند که ابتدا در اختیار روس‌ها و سپس انگلیسی‌ها و بعدها در اختیار هر دویشان قرار گرفت و تفرجگاه آنها به حساب می‌آمد. چون در آن زمان بانک وجود نداشت، آنها طلاهای خود را زیر زمین دفن می‌کردند و با گذشت سال‌ها، یکی از اهالی که چاه حفر می‌کرد، سر کلنگش به یک خم‌پر از طلا می‌خورد و می‌گوید که زرگندم، یعنی طلا پیدا کردم. در گذشته باغ‌های زیادی در زرگنده وجود داشته که یکی از آنها متعلق به فرد ثروتمندی به نام امین‌الدوله بود. همانطور که از اسامی هم پیداست، او با انگلیسی‌ها روابط خوبی داشت و باغش از تفرجگاه‌های انگلیسی‌ها به حساب می‌آمد، مخصوصاً در تابستان که تهران هوای گرمی داشت و سفارت انگلیس در مرکز شهر قرار داشت. در همین رفت‌وآمدها گیاهی رونده را به باغ امین‌الدوله آوردند و کاشتند و چون نام لاتینش سخت بود، به پیچ امین‌الدوله معروف شد. این گیاه در باغ امین‌الدوله تکثیر و به سایر نقاط تهران و شهرهای دیگر فرستاده شد.

دیروزنامه

سال‌های تولد بزرگراه نواب

تصویر بالا، یک کارگاه ساختمانی نیمه‌کاره و عظیم شهری است که گزارش مراحل پایانی آن، ۳۰ سال پیش در چنین روزی در صفحه ۳ روزنامه همشهری منتشر شده و حالا این کارگاه عظیم، ساخته شده و برای خودش اسم و صفحه رسمی برهم زده است؛ بزرگراهی که حالا نامش بزرگراه شهید نواب‌صفوی است؛ در این گزارش به نقل از شهردار منطقه ۱۰ آن موقع سر بزرگراه، شهرداری تهران طرح ساخت بافت مسکونی اطراف این بزرگراه را هم دنبال می‌کند؛ بافتی که امروز، همان بلوک‌های یک‌شکل اطراف این بزرگراهند و حدود ۱۲ هزار واحد مسکونی و مجتمع خدماتی را شامل می‌شوند. در این گزارش همچنین به پیشرفت فیزیکی طرح اشاره شده و شهردار منطقه اعلام کرده که در آن سال و تا چنین روزی، مثلاً این طرح ۵۳ درصد پیشرفت در بتن‌ریزی داشته یا ۹۵ درصد آسفالته‌هاش بزرگراه، تخریب شده است. بد نیست بدانید ۳۰ سال پیش، هنوز فرودگاه امام خمینی (ره) هم افتتاح نشده بود و اکنون بزرگراه نواب، کمک شایانی به انتقال مسافران تهرانی‌اش شهر به فرودگاه می‌کند.

